

tíðindablaðið sosialurin

Telefon 118 20
Argjavegur 26, 3800 Argir
Postsmoga 76, 3800 Tórshavn

Útgevandi: P/f Sosialurin ©
Ábyrgdarblaðstjóri: Jan Müller
Fyrirtaksstjóri: Krisjan Dahl
Bladfólk: Høgni Djurhuus
Randi Jacobsen
Tófrinn Smith
Ljósmyndari: Kalmar Lindenskov
Uppseting: P/f Sosialurin
Prent: P/f Pressan 1981

Friður

NÚ ÁRIÐ er farið at halla, er rætt at steðga á og líta aftur um bak. Tað var felagsskapurin Sameindu Tjóða sum lýsti hetta árið at vera altjóða friðarár. Vit mugu tíanverri ásanna, at 1986 hevur verið alt annað enn friðarligt, og at royndirnar at skapa linna í heiminum hava ikki verið væl eydnaðar.

VIT lata ikki upp fyri útvarpi ella sjónvarpi uttan at hoyra tíðindi um kríggj og stríð — alla staðni í heiminum. Í Miðeystri, í Fjarreystri, í Amerika, í Afrika o.s.fr. kunnu vit rekka upp lond, sum dagliga eru merkt av kríggi og ófriði, og har túsundtals menniskju lata lív.

TÁ TOSAÐ verður um at skapa linna í heiminum, so eru tað fyrst og fremst tey bæði stórveldini, USA og Sovjetsamveldið, ið vit koma at hugsa um. Tað eru hesi londini, sum skulu taka stig til linna í heiminum, men tá vit líta aftur um bak, so vita vit, at júst hesi londini eru alt annað enn hugað fyri at skapa linna í heiminum. Tey hava Afghanistan og Nicaragua á samvitskunni, men harafturat eru tey størstu framleiðarar av vápnnum, sum tey selja til lond sum Iran og Irak. Vápnaiðnaðurin tykist at eiga veruliga valdið í hesum báðum londunum. Tað er hann, sum avger, hvussu leingi krígg kunnu halda á ymsa staðni í heiminum.

TAÐ, sum serliga setti dám á hetta árið, var tann nógv umræddi friðarfundurin í Reykjavík millum Reagan og Gorbátjov. Úrslitið skuldi tó vísa seg at vera beint

oddagrein

tvørturimóti. Tað gjørdist bara enn meira greitt aftan á hendan fundin, at tað er vápnaiðnaðurin, ið hevur veruliga valdið í heiminum. Tað er hann, sum avger lagnu okkara.

VANLIGT er at tað almenna skipar fyri tiltøkum, tá ST avger at eitt ár skal vera halgað børnunum, eitt teimum brekaðu, eitt friðin um o.s.fr. Vit mugu tíanverri ásanna, at okkara politisku myndugleikar hava ikki í sama mun sum fyrr gjørt nógv burtur úr hesum árinum. Tí vilja vit hervið átaka teir fyri. Annars hava felagsskapir og einstaklingar gjørt myskt burtur úr friðararbeiðinum og tað er so bert at vóna, at hetta arbeiðið kann vera spírín til, at vit fáa linna í heiminum. Her verður so ið hvussu so er hugsað um okkara part av heiminum. Vit eiga at forða fyri, at kjarnorkuvápn eru á okkara land og sjóki, og vit eiga somuleiðis at vera uttanvaltað. Tað var tí stóru ósigur fyri friðin og ein skarnsgerð í friðarárinum, tá fólkaflokkurin herfyri kunngjórði, at hann er fyri at útlendskt hervald skal vera á færoyskari jørð, og at hann tí gongur frá teirri lögtingssamtykt, sum hann var við til at gera um at mótmæla, at hervald er á færoyskari jørð.

LAT okkum vóna, at henda støða fólkafloksins ikki fer at fáa undirtøku millum manna. Vit hava so mikið álit á færoyinginum, at vit halda, at hann tekur ikki undir við hesi avgerðini um at militarisera oyggjar okkara.

jamú

Hvat fer ruskætlanin hjá IRF at kosta?

Hetta er ein av teimum spurningum í sambandi við ruskálið, ið eru litið umræddir í færoysku fjølmiðlunum. IRF hevur tó havt nakrar metingar, og tær eru hesar:

nýiløga til brennistøðina 50 mill. kr.
rakstur av brennistøðini 15 mill. kr. um árið

Upphæddin uppá 50 mill. kr. gav Jógvan Páll Lassen í SvF fyri nøkrum vikum síðani, og at tær árligu rakstrarútreiðslurnar verða ikki meiri enn umleið 15 mill. kr. árliga, hava limakommunurnar fingið lovað frá leiðsluni í IRF. 15 mill. svara til 500 kr. árliga fyri hvønn íbúgva í IRF-økinum.

Eg skal her gera nakrar viðmerkingar til omanfyri nevndu upphæddir.

Fyrst iløgan

Brennistøðin í Havn kostar 55 mill. kr., tá ið hon er liðug. Tann hjá IRF hevur somu stødd. Burtursæð frá eini nakað biligari útgraving, er tað óhugsandi, at hon annars á nakran hátt verður biligari enn tann á Sandvíkarhjala. Heldur tvørturimóti.

Afturat hesum hevur brennistøðin hjá IRF fingið nýggj og harðari umhvørviskrav at lúka og hetta hevur við sær meiriløgur í teknikk.

»Dansk Kedelforening« rættiliga detaljeradu kostnaðarmetingum hesar meiriløgur er í stutsum hesar (okt. 1985):

Kálkanlegg til neutralisering av sýrum (turranlegg) 7 mill. (vátanlegg) 13 mill. Lat okkum ganga út frá, at IRF velur tað biligari anleggið, hóast tað er nakað dýrari í drift.

Afturat hesum betri dimensionering av elektrofiltrum 0,5 mill. ekstra máltól 0,5 mill. meiriløga í ovn 0,5 mill. Tilsamans 8,5 mill. uttan moms.

Við »minimumstolli« og trnsporti til Føroya fer hetta talið nakað upp um 10 mill. kr.

Ein prisur upp á 55+10=65 mill. kr. er ein lágt sett kostnaðarmeting fyri ta nýggju brennistøðina.

Til skrivaran í IRF skal eg koma við hesi áheitan. Kom fram og prógva, hvussu tit í IRF hava funnið fram til tlaðið 50 mill. kr., sum tú færdi fram í »Degi og Viku« hósdagin tann 6. november 1986.

Í sambandi við iløgu-spurningin eigur her at leggjast afturat, at ikki

slepst undan at gera veg uppá uml. 2,5 km í sambandi við byggingina av brennistøðini. Vegløgna uppá 15-20 mill. eigur tí at leggjast aftrat iløguni til brennistøðina.

Og síðani rakstur

Her er eisini fruktbart, at gera eina sammeting við rakstrarútreiðslurnar fyri brennistøðina í Havnini. Rakstrarætlanin fyri hesa støð er uppá tilsamans 13,1 mill. kr. um árið. Rakstrarútreiðslurnar fyri IRF-brennistøðina kunnu so gerast upp í muntl rakstrarútreiðslurnar fyri brennistøðina í Havn.

Meirútreiðslan, t.v.s., tað sum IRF-brennistøðin er dýrari enn tann í Havn verður uppgivin.

Her skulu nevnað nakrar av teimum útreiðslum, ið vit við vissu vita, verða størri fyri IRF-brennistøðina enn fyri Havnabrennistøðina. Hetta eru útreiðslur vit bara nøkulunda kenna stórleikan av.

1. Innsavnan og koyring av ruski: meirútreiðsla umleið 4 mill. kr. árliga. Her haldi eg meg til, at henda útreiðsla í Havnar kommunu er sett til 2,7 mill., og IRF-økið er 2 ferðir so fólkarikt, og nógv meira spjatt enn Havnin. Haraftrat: Útrokningarnar hjá Heina Olsen ffa 1978 við 1976- og 1977-prisum, vistu, at tað kostaði 3,34 mill. at savna alt Føroya rusk á Glyvursnesi. Hetta er umroknað til 1986 krónur 7,35 mill. kr.
2. Posar: meirútreiðsla 0,7 mill. kr. (posatalið

3. Ruskpláss til óbrennbart rusk og øsku. Meirútreiðsla: 2,5 mill. kr. (Tað verða í alt 6 ruskpláss í Føroyum. Slaggoymslan bara fyri Havnna verður av Havnar kommunu mett at kosta 0,8 mill. kr. árliga.
4. El, meirútreiðsla: 0,4 mill. kr.
5. Øsku- og rusksportur, meirútreiðsla: 0,2 mill. kr.
6. Kálknýtla, meirútreiðsla: 0,2 mill. kr. (Brennistøðin í Havn hevur einki kálkanlegg).
7. Rentur og avdráttir, meirútreiðsla: 1,8 mill. kr.

Tilsamans eru hesar meirútreiðslur 9,8 mill. kr. árliga, svarandi til 13,1+9,8=22,9 mill. kr. í árligum rakstrarútreiðslum. Við øðrum orðum uml. 10 mill. kr. dýrari enn tann í Havnini árliga.

Hetta eru leysligar kostnaðarmetingar, og uppi her eru heldur ikki roknaðar allar tær ekstra rakstrarútreiðslur, ið standast av at lúka øll tey nýggju strangaru krøvini, ið brennistøðin hevur fingið sett.

Einstøk av omanfyri nevndu tølum eru kanska í hægra lagi, men tað hevði verið áhugavert at fingið at vita, hvørji tøl og hvørjar útrokningar leiðslan í IRF nýtir, tá ið hon kemur til umleið 15 mill. kr. í árligum rakstrarútreiðslum fyri samlaðu ruskskipanina.

í Tórshavn 29. des. 1986
Jóannes Eliassen

Heilsan til løgmann

Vit vilja við hesum takka løgmanni og landsstýri fyri brátt farna árið og ynskja góðan byr framvirk. Mangir hava stríðsspurningarnir verið í árinum og ákoyringarnar hava verið harðar. Bæði innlendis og uttanlands.

Tit hava staðið tykkum væl í øllum málum og fara vónandi eisini at gera tað í nýggja árinum.

heilsan
útróðarmenn
í Skopun

Tit ringja — vit skriva

Ringið telefon

118 20

